

2. lpp. Lai dzīvo čaklie projektu rakstītāji!

3. lpp. Vidusskolā dzīve mutuļo.

3. lpp. Ko lībieši uzzina par lībiešiem.

4. lpp. Dzejas mēnesī mūsu novadā.

6. lpp. Ilga Brūvere — skolai veltīts mūžs.

6. lpp. Taganrogu sajūsmina *Dun-dang*,
Dun-dang — Taganroga.

Redaktora vārdi

Dot un saņemt

4. X pilī visus novada skolotājus sveica pašvaldības vadītāji un pēc tam ar jauku koncertu arī aktrises Raimonda Vazdika un Ieva Pļavniece ar pavadošo grupu (skatīt arī 6. lpp.).

Īsto noti un toni pašā sākumā uzdeva pils saimniece Baiba Dūda, trīs vārdos ietverot skolotāja aroda būtību: dot un saņemt. Jāpiekrīt pils namamātei, ka šīs vienādības abas puses ne vienmēr ir līdzsvarā, bet šoreiz gan koncerta rīkotāji bija pacenkušies, lai pils lielajā zālē sēdošie skolotāji saņemtu — gūtu un izbaudītu prieku, ko deva nedaudz bohēmisks ceļojums, pieturot dažādu dzejnieku dzejas mājas. Imants Ziedonis, Ojārs Vācietis, Jānis Peters, Māra Zālīte, Māris Čaklais — visi šie autori ir skaņražu iecienīti, un lielākais kompliments izpildītājiem ir tas, ka arī labi zināmās dziesmas skanēja svaigi, pat pirmreizīgi.

Bet Baibas sākumā uzdotā nots skar ne tikai skolotājus, jo došanas un saņemšanas attiecībās dzīvojam mēs visi.

Alnis Auziņš

Nacionālā parka pirmsākumam — 90!

1923. gadā 1100 ha lielam meža nogabalam Šlīteres Zilo kalnu kraujas pakājē pie Šlīteres ciema piešķīra dabas pieminekļa statusu. Šogad svinam 90 gadus Šlīteres nacionālā parka (SNP) pirmsākumam. Vienā no jubilejas pasākumiem 19. IX Dabas aizsardzības pārvaldes darbinieki, žurnālisti un citi interesenti iepazinās ar Eiropas Savienības (ES) Kohēzijas fonda projektā paveikto, ar izstādi *Šlīteres nacionālais parks* un izbaudīja zoologa Viļņa Skujas stāstījumu, ejot pa atjaunoto dabas taku kalnapakšā pie bākas un Kolkas ragā pie jaunā putnu novērošanas torņa.

Kam dabas aizsardzība pateicību parādā

Viens no projekta lielākajiem ieguvumiem ir atjaunotā 1,2 kilometru garā Šlīteres dabas taka pie bākas. To grib redzēt daudzi Latvijas apceļotāji, nu pēc vairāku gadu pārtraukuma tas atkal iespējams. Varam iet pa nupat ieklātiem, neēvelētiem dēļiem, un, klausoties Vilnī, saprast, kāpēc taka tiešām jāiet zinoša gida pavadībā. Pieredzējušais dabas pētnieks vairākkārt uzsver, ka dabā visapkārt ir redzamas zīmes, taču man gribas piebilst, ka to tulkošanai nepietiek ar vērību vien. Vajag arī zināšanas, un, ja tās apvienojas ar stāstnieka ķērienu, tad baudījums ir nodrošināts.

Pie jaunā stenda Vilnis pakavējis 10 000 gadu tālā pagātnē, kad valdīja ledāji, norādot uz devona laika sarkanajām smilšakmens klintīm. Pašlaik krauja ir klāta ar augsni, vietām ir atsegumi, bet pie pašas takas gan ne. «Likums to neļauj atsegt, lai gan pedagoģiskos nolūkos būtu derīgi, jo tad apmeklētāji redzētu, no kā kalns sastāv», Vilnis nopietni

saka. Ko te piebilst? Klausītāji var nebūt mācīti biologi, bet elementārai humora izpratnei jābūt!

Tad cits aiz cita dodamies pa jaunajām koka trepēm uz leju. Protams, krauja visskaitākā ir pavasarī, kad lapukoki vēl kaili, kad staro daudz gaismas, apakšā viss zaļo un dvesmo pēc lakšiem — savvaļas ķiplokiem. Vilnis teic, ka krievi Sibīrijā lakšu sīpoliņus skābē mucās.

Lapukoki krauju *mīl* auglīgās augsnes dēļ. Šlīterē arī mājo tādi kukaiņi, pārsvarā vaboles, kādu nav citur Baltijā. Tas ir ne tikai piejūras klimata dēļ. Šo vietu maz ietekmējusi saimnieciskā darbība, īpaši mežsaimniecība, turklāt arī pirms 90 gadiem, kad te dabas aizsardzības nolūkiem nodalīja pirmos 1100 ha. Agrākos laikos gluži vienkārši nebija tehnikas, lai kokus no tādiem džungļiem un lejas izceltu ārā. Tāpēc lai pateicība kādreizējai

Turpinājums 5. lappusē

Skriešana sniedz laimi

Dundadzniece Marta Zumberga šogad kļuvusi par Latvijas čempioni 100 kilometru skrējienā. Skriešana Martai ir vairāk nekā vaļasprieks. Par to arī saruna ar simpātisko meiteni, kam ikdienu gan rit ārpus mūsu novada, bet kas jūtas piederīga dzimtajai vietai.

jos Talsu Valsts ģimnāzijā un trenējos septiņcīņā, vairāk šķēpa mešanā.

— **Vai neaizdomājies, ka varētu dzīvi nopietnāk saistīt ar sportu?**

— Biju regulāri starp labākajām rajonā un zināju, ka, vēl cītīgāk trenējoties, sasniegtu aizvien labākus rezultātus. Kļūt par profesionāli nopietni neiedomājos, turklāt mamma un tētis uzskatīja, ka ar sportu pelnīt nevar, jāliek lietā smadzenes un jāiegūst normāla izglītība.

Papētīju studiju programmas un atklāju, ka starptautiskajās ekonomiskajās attiecībās jāapgūst plašs zināšanu loks: psiholoģija, valoda, ekonomika, matemātika. Esmu daudzpusīga, un es sapratu, ka šo jomu man būs interesanti apgūt.

Turpinājums 4. lappusē

— **Kopš Dundadznieka pirmsākumiem kopām sadaļu par bijušajiem dundadzniekiem. Kādreiz vairāk biju iedomājies aicināt cienījama gadagājuma bijušos dundadzniekus. Jā, bet kāpēc ne jaunus?**

Es zinu, ka tu agri kļuvi patstāvīga. No kura gada sāki mācīties Talsos?

— Jā, sports aizvilināja prom. Tas man vienmēr ir patīcis. Nupat pāršķīrstīju savas vecās liecības, sportā vienmēr bijis teicams vērtējums. Manā klasē neviena meitene tik fanātiski sportam nebija pievērsusies. Uzauku ar trim vecākiem brāļiem, tāpēc vajadzēja cīnīties, lai turētu līdzīgu un censtos arī pārspēt. Dzīve laukos norūdīja, un sportā padevās viss, arī skriešana. Jau pirmajā klasē dabūju pirmo diplomu par sportiskajiem sasniegumiem. Skolotāja mani sportā lika vienā vērtē ar zēniem. Katru gadu braucu uz sacensībām. Spēlēju volejbolu, skrēju, vīsu darīju.

Pēc desmitās klases izlēmu vairāk trenēties. Talsos bija sporta skola, divreiz nedēļā notika treniņi vieglatlētikā. Izbraukāt nebija iespējams. Tāpēc pārcēlos pie radiem, mācī-

Oktobrī

Dundagā

10. X, Arvīdos, plkst. 15.00 pilī tikšanās ar Arvīda Blūmentāla draugiem, Anša Epnera filma *Austrālijas sirdsakmens*.

27. X Leģendu nakts Dundagas pilī.

Kolkā

11. X plkst. 15.00 kokļu mūzikas koncerts, piedalās Rīgas skolēnu pils koklētāju ansambļa *Austriņa* jaunākā grupa, vadītāja Iveta Tauriņa, un Dundagas Mākslas un mūzikas skolas Kolkas mūzikas nodaļas koklētāju ansamblis, vadītāja Dzintra Tauniņa. Ieeja brīva.

19. X plkst. 14.00 pensionāru atpūtas vakars. Dziedās *Sarma*, par raitāku dejas soli gādās Laimonis Zemels. Ieeja Ls 1.

• Daces Sāmītes (pa labi) mācību stunda Mazirbes liedagā piesaista vispārēju uzmanību.

Runas vīriem ir spēks rokās

Domes sēdē 26. septembrī

Noteica šādus darba grupas *Kolkas pamatskolas attīstībai* uzdevumus: 1) transporta nodrošinājums uz Kolkas pamatskolu un atpakaļ; 2) brīvpusdienu nodrošināšana izglītojamiem novadā; 3) atbalsta personāla (pagarinātās dienas grupas skolotājs, psihologs, logopēds, sociālais pedagogs, skolotāja palīgs, karjeras skolotājs, koriģējošās vingrošanas skolotājs u.c.) nodrošināšana novada skolās pēc projekta beigām; 4) internāta pieejamība citu novadu bērniem; 5) izglītības programmu piedāvājums novadā; 6) izglītības sistēmas vīzija Dundagas novadā pēc 5 gadiem. Novembrī darba grupai jāiesniedz ziņojums un priekšlikumi.

Apstiprināja novada interešu izglītības programmu izvērtēšanas un mērķdotācijas sadales komisiju: Ansis Roderts, Uldis Katlaps, izglītības speciālists, Antra Lauksteine, Aiga Štrausa, Linda Celma, Smaida Šnikvalde.

Apstiprināja grozījumus *Valsts budžeta mērķdotācijas aprēķina un sadales kārtība Dundagas novada izglītības iestādēm bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksai un vispārējās pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai*.

Apstiprināja eiro ieviešanai nepieciešamos grozījumus 13 saistošajos noteikumos.

Nolēma nodrošināt psihologa konsultācijas novada Sociālajā dienestā reizi nedēļā no plkst. 14.00 līdz 17.00, slēdzot ar psihologu uzņēmuma līgumu par pakalpojuma sniegšanu. Precizējot budžetu, Sociālajam dienestam 2013. gadā papildus iedalīt Ls 360 psiho-

loga pakalpojuma apmaksai.

Nolēma izstrādāt tehnisko projektu *Gājēju ietves renovācija posmā «Delfīni»–«Dzelmes» Kolkā*; noslēgt līgumu ar valsts akciju sabiedrību *Latvijas Valsts ceļi* par valsts autoceļa P125 ceļa zemes nodalījuma joslas nodošanu pašvaldībai bezatlīdzības lietošanā Mazirbē un izstrādāt tehnisko projektu *Ielu apgaismojuma ierīkošana posmā Mazirbes speciālā internātpamatskola – Lībiešu tautas nams Mazirbē*.

Nolēma atpirkt līzinga objektu — automašīnu *VW Caddy Maxi Kombi* 1,6 (pašvaldības policijas mašīna) par tā atlikušo vērtību — € 5472 un 21% PVN (jeb Ls 4653,35 ar 21% PVN). Nolēma nogādāt līzinga objektu — automašīnu *Nissan Pick-up Double Cab* (Saimnieciskā dienesta mašīna) — pie atpircēja *SIA Norde*, ievērojot līgumā noteiktos terminus un kārtību. Iegādāties nomas operatīvajā līzingā uz 5 gadiem jaunu apvidus automašīnu ar dubultkabīni un kravas kastī. Aptuvenā nomas maksa mēnesī būs Ls 322.

Apstiprināja 5 cilvēku Iepirkumu komisiju: Inga Ralle, Andris Kojro, Zinta Eizenberga, Uģis Kaugurs un Guntis Kārklevalks.

Apstiprināja grozījumus 2013. gada budžetā.

Apstiprināja citām pašvaldībām sniegto novada izglītības iestāžu pakalpojumu izdevumu tāmes.

Atļāva Hansam Herbstam īpašumā iegūt nekustamo īpašumu *Zillauki*. Piekrita sadalīt nekustamo īpašumu *Nevejas Ziedīni*. Apstiprināja zemes ierīcības projektu īpašuma *Pūces* sadalīšanai divās zemes vienībās.

Pieņēma novada pašvaldības 26.09.2013.

saistošos noteikumus Nr. 25. *Grozījumi Dundagas novada domes 2011. gada 29. septembra saistošajos noteikumos Nr. 18 «Par braukšanas izdevumu segšanu izglītojamiem»*.

Nolēma izīrēt dzīvokli nr. 5 *Baltajā skolā*. Vienai novada iedzīvotājai no 01.11.2013. piešķīra dzīvojamo platību pansijā *Jaundundaga*.

Apstiprināja 26.09.2013. saistošos noteikumus Nr. 26 *Par maznodrošinātas ģimenes vai*

Plānošanas darbnīcās valda radošs gars!

Novada pašvaldība turpina izstrādāt Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Attīstības programmu. 24. un 25. IX norisinājās pirmās plānošanas darbnīcas.

Liels paldies tiem vairāk nekā 60 cilvēkiem, kas piedalījās darbnīcu pirmajā kārtā, daloties radošajā enerģijā un strādājot pie novada vīzijas, novada galveno jomu izvērtējuma un problēmu analīzes. Materiālus jau tagad apkopojam, un drīzumā tie būs pieejami arī dalībniekiem un citiem interesentiem.

Darba grupas parādīja, ka novada cilvēki var vienoties par kopīgām idejām, lieliski papildinot cits citu. Katram cilvēkam ir sava dzīves pieredze, un tikai no daudzajiem ļoti dažādajiem mozaikmīklas gabaliņiem var sanākt tīkama bilde. Domāju, ka ikvienam no jums patiktu dzīvot tādā novadā, kādu to ieskicējuši plānošanas darbnīcu dalībnieki nākotnē pēc 25 gadiem. Iepriecina arī, ka cilvēki spēja būt godīgi un atklāti tajās jomās, kurās vēl daudz kas jāuzlabo, jo tikai tā var nonākt pie atbilstošākas rīcības.

Viss plānošanas darbnīcu pirmajā kārtā paveiktais kalpo kā palīgs nākamajiem plānošanas soļiem, kad dalībnieku radošums būs vēl nozīmīgāks, jo galvenie uzdevumi būs saistīti ar mērķu noteikšanu un konkrē-

stabu ligzdas; iegādās un uzstādīs pludmales volejbola aprīkojumu: tērauda statīvus, sacensību tīklu un antenas ar kabatiņām, laukuma līniju un enkuru komplektu, pārvietojamo pludmales volejbola laukumu, ruporu, telti sacensību rīkošanai; demontēs žogu un uzstādīs jaunu, lai ierobežotu bumbas kustību stadionā.

Projekta izmaksas — Ls 10 567, īstenošanas termiņš — 2014. gada septembris.

Biedrības Pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērnu radošās darbības centrs Zītars (valdes priekšsēdētāja Aija Tarlapa) projekts Multifunkcionāla brīvā laika pavadīšanas laukuma izveide Kolkā. Jau vēsturiski bērnu dārza *Rūķītis* teritorijā vienmēr pulcējušies ciema bērni. Paši mazākie kopā ar vecākiem un vecvecākiem rotaļu laukumos, bet jaunākā skolas vecuma bērni un pusaudži sporta laukumā spēlēja futbolu un basketbolu. Projekta mērķis ir bērnu dārza *Rūķītis* sporta laukumu pārveidot par daudzfunkcionālu aktīva brīvā laika pavadīšanas vietu ģimenēm ar bērniem vecumā no 2 līdz 16 gadiem un senioriem. Kolkas pagasta iedzīvotāji varēs interesanti, aktīvi, veselīgi un droši pavadīt laiku kopā ar bērniem, tā stiprinot ģimeniskās saites un novēršot bērnu traumatismu un agresivitāti. Ciems kļūs pievilcīgāks jaunajām ģimenēm, izvēloties Kolkas pagastu par dzīvesvietu, un ciemiņiem, kopā ar ģimeni te pavadot atvaļinājumu.

Projekta izmaksas — Ls 20 000, īstenošanas termiņš — 2014. gada maijs.

Biedrības Randalist (valdes priekšsēdētāja Veronika Millere) projekts Līvu etnogrāfiskās istabas izveide Lībiešu tautas namā. Projektā rekonstruēs Mazirbes Lībiešu tautas nama telpu otrajā stāvā, koridoru un kāpņu telpu uz otro stāvu. Izremontētājā telpā iekārtos Lībiešu sadzīves lietu ekspozīciju.

Projekta izmaksas — Ls 19 735, realizācijas termiņš — 2014. gada augusts.

Dundagas novada pašvaldības projekts Kolkas tautas nama skatuves aprīkojuma iegāde. Projekta mērķis ir palielināt Kolkas tautas namā notiekošo pasākumu un aktivitāšu daudzveidību, sniegt apmeklētājiem un dalībniekiem mūsdienīgu un kvalitatīvu kultū-

atsevišķi dzīvojošas personas statusa noteikšanu Dundagas novadā.

Piešķīra pašvaldības izpilddirektorei Ingai Rallei ikgadējo atvaļinājumu no 07.10.2013. līdz 20.10.2013. un noteica, ka šajā laikā izpilddirektora darba pienākumus veiks Saimnieciskā dienesta vadītājs Andris Kojro.

Protokolu pārlūkoja Sandra Kokoreviča

tu rīcību priekšlikumiem visdažādākajās jomās. Un, ja jums nav bijis iespēju piedalīties kādā no plānošanas darbnīcām, neturiet savas labās idejas zem pūra, bet papildiniet ar tām citu novada aktīvo cilvēku krājumu! Gaidīsim gan jūsu zvanus vai vēstules un, protams, priecāsimies par tikšanos. Lai radošais gars nepamet nevienu, kas vēlas dot ieguldījumu sava novada nākotnes vārdā!

Dundagas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas izstrādātāju vārdā —

Indra Kļaviņa (tālr. 26414296)

Vai esam sabiedriski aktīvi?

Kurzemes NVO atbalsta centrs uzsāk aptauju Kurzemes iedzīvotājiem «Tava sabiedriskā aktivitāte», lai noskaidrotu, vai un kāpēc cilvēki iesaistās vai neiesaistās dažādās aktivitātēs ārpus pamatdarba un mācībām. Aptauja ilgs līdz 28. X, un tās beigās 3 dalībnieki varēs laimēt žurnāla *IR* abonementu 3 mēnešiem. Anketu var aizpildīt anonīmi vai norādot vārdu un saziņas informāciju. Saite uz aptauju atrodama tīmeklī: <http://ej.uz/aktivitate>.

Aptaujas datus apkopos, kārtos novadu griezumos un pēc tam arī publiskos.

Inese Siliņa

Kolkā apgūst Eiropas naudas!

Šis gads Kolkā ir izdevies īpaši ražīgs dažādu sabiedrībai vērtīgu ieceru īstenošanā.

Nupat kā izbūvēts sporta laukums pie Kolkas skolas — projektu ar Eiropas Zivsaimniecības fonda un pašvaldības līdzfinansējumu īstenoja biedrība *Kolkas radošā grupa* (valdes priekšsēdētāja Evita Ernštreite), aktīvi līdzdarbojoties mūsu sporta organizatorei Aigai Ūdrei. Savukārt maijā varēja pieteikties uz Eiropas Savienības (ES) fondu līdzfinansēto projektu konkursu nākamo kārtu, un Kolkas pusē to aktīvi izmantoja gan sabiedriskas organizācijas, gan pagasta pārvalde, piesakot savas idejas sešiem publisku teritoriju un sabiedrisku ēku labiekārtošanas un uzlabošanas darbiem.

Biedrības sagatavoja un iesniedza vērtēšanai dokumentāciju šādiem projektiem:

- Kolkas makšķernieku klubs — Zēņu diķa teritorijas labiekārtošana;*
- Zītars — Multifunkcionāla brīvā laika pavadīšanas laukuma izveide Kolkā;*
- Kolkas sporta klubs — Kolkas ciema stadiona teritorijas labiekārtošana;*
- Randalist — Līvu etnogrāfiskās istabas izveide Lībiešu tautas namā.*

Kolkas pagasta pārvalde sagatavoja un iesniedza divus projektus: *Ielu apgaismojuma rekonstrukcija Kolkā posmā «Valkmaļi»–«Līči»* un *Kolkas tautas nama skatuves aprīkojuma iegāde*.

Esam saņēmuši oficiālu apstiprinājumu, ka gandrīz visi kolcinieku iesniegtie projekti ir veiksmīgi izgājuši vērtētāju sietu, atzīti par labiem esam un atbilst ES līdzfinansējuma saņemšanai. Iepriecina, ka gan Ziemeļkurzemes biznesa asociācijas, gan Lauku atbalsta dienesta speciālistu viedoklis par piekrastes ciemu iedzīvotājiem vajadzīgo sakrīta ar vietējo cilvēku idejām.

Vienīgais šajā kārtā caurkritušais Kolkas projekts ir *Ielu apgaismojuma rekonstrukcija*. Pašvaldības iesniegto Eiropas zivsaimniecības fonda līdzfinansēto projektu vērtēšanā ir nedaudz cita pieeja, un saņemt atbalstu šādiem darbiem ir grūtāk nekā sabiedriskajām

organizācijām. Tomēr ielu apgaismojums Kolkā ir nomainīts — par pašvaldības līdzekļiem.

Garais apstiprināto projektu saraksts nozīmē, ka tuvākā gada laikā Kolkā un Mazirbē ir gaidāmi vairāki acij, prātam un ķermenim tikami uzlabojumi.

Biedrības Kolkas makšķernieku klubs (valdes priekšsēdētājs Oskars Sproģis) projekts Zēņu diķa teritorijas labiekārtošana. Zēņu diķis ir vietējo novada iedzīvotāju un viesu iecienīts atpūtas objekts, kurā makšķerē, pavada brīvo laiku, atpūšas. Projekta mērķis ir labiekārtot diķa teritoriju, lai padarītu to piemērotu novada iedzīvotāju un viesu aktīvai atpūtai un patīkamai brīvā laika pavadīšanai.

Projektu īstenojot, Zēņu diķī un tam pieguļošajā teritorijā (kopplatība 4,3 ha) no laukakmeņiem izgatavos divas ugunsкура vietas, kuras būs papildinātas ar statīviem zupas katliem un diviem stacionāriem grīliem; no šķembām izveidos 12 m x 12 m stāvlaukumu, kura ierīkošanai jānostiprina sānos esošie uzbērumi, kā arī drošības nolūkos ar akmeņiem nostiprinās diķa krastu gar stāvlaukumu; no impregnētiem kokmateriāliem izgatavos un uzstādīs solus, galdus, atkritumu urnas, lapeni, invalīdiem piemērotu tualeti, informācijas stendu, dēļu takas un laipas pāri strautiem, kā arī pāri diķim.

Projekta izmaksas — Ls 12 478 latī, īstenošanas termiņš — 2014. gada septembris.

Biedrības Kolkas sporta klubs (valdes priekšsēdētājs Mārcis Māgurs) projekts Kolkas ciema stadiona teritorijas labiekārtošana. Kolkas ciema stadions ir viena no tām vietām Kolkā, kurā iespējams daudzveidīgi un bez maksas pavadīt brīvo laiku. Stadionā var spēlēt futbolu, pludmales un klasisko volejbolu un citus komandas sporta veidus. Projektā pludmales volejbola laukumu zonā izņems smilti un grunti 0,5 m dziļumā; uz grunts ieklās ģeotekstilu; iebetonēs volejbola

Par zaļu pat vēl zaļāks

Karoga svētkos

23. IX Karoga svētkus svinēja *Mazajā skolā*, bet 25. IX — *Lielajā*.

Tā ir Ineses Freimutes, Dundagas vidusskolas direktora vietnieces mācību un audzināšanas darbā, ierosme. Svētki skolā notiek otro gadu, katra klase velta apsveikumu savai skolai. Uzstāties pasākumā ir goda lieta, tāpēc piedalās visas klases. Galvenais ir vienotība — priekšnesumu gatavo un uzstājas visa klase kopā.

Ko tikai skolēni šoreiz bija izdomājuši! Skanēja dziesmas, pat *Saule*, *Pērkons*, *Daugava*, priecēja raits dejas solis tautas dejā un priekšnesums mūsdienīgos ritmos. Astotā klase bija sagatavojusi videomateriālu par skolas karogu, bet 7. a — viktorīnu par to pašu tēmu. 9. a klases skolniece Patrīcija Stare bija sacerējusi karogam veltītu dzejoli. Daži viņas klasesbiedri to norunāja, bet citi ar ģitārām un flautu piespēlēja mūziku.

Direktore Aiga Štrausa atgādināja, ka skolas karogs vieno un pie tā mācību gada beigās fotografējas labākie skolēni. Septembrī skola svin dzimšanas dienu — tā atvērta 1945. gada 3. septembrī. Tās 55. gadskārtā 2000. gada 23. septembrī iesvētīja karogu, ko lieto vēl aizvien. Direktore arī pateicās vi-

siem par labi padarītajiem darbiem un rosināja lepoties ar skolu, tās simboliku un pierību novadam.

Par karoga tapšanu direktora vietniece audzināšanas darbā Vaira Kamara lūdza pastāstīt tā skices autori Daci Čoderu, vidusskolas absolventi un Dundagas Mūzikas un mākslas skolas skolotāju. Viešņa atklāja, ka tolaik viņa studējusi Mākslas akadēmijā, skolas direktors Imants Brusbārdis uzaicinājis veidot karoga metu. D. Čodera uzsvēra, ka tam jābūt vienkāršam un kodolīgam, bet karoga vēstījumam — ar lielu simbolisku jēgu. Latviešiem tuva zīme ir Saules jeb Austras koks, bet citas pasaules kultūras zina Pasauls krūmu. Šo zīmju skaidrojums — cilvēces zināšanu un pasaules kārtības priekšstata modelis. Tajās apvienota izpratne par vēsturi, šodien un nākamo laiku.

Viņai bijis skaidrs — par skolas simbolu jāklūst pamatīgām kokam! Dundaga lepojas ar dižozoliem, kas tiecas pretī gaismai — zināšanām. Ozolam ir varen spēcīgas saknes, un tāds ir Dundagas vidusskolas aizsākums, tradīcijas un vēsture. Pamatīgais stumbrs

simbolizē skolas šodien, kas izlolo lapotni, kura tiecas uz augšu un kurā ir skaistas zelta zīles — īpaši apdāvinātie un gudrie skolas absolventi.

Vispateicīgākā un vissmalkākā tehnika, kurā karogu veidot, pēc D. Čoderes domām, bijis gobelēns. No idejas līdz pabeigtam karoga metam pagājušas pāris nedēļas.

Kā sacīja V. Kamara, Dundagas vidusskolai

ir viens no cēlākajiem skolu karogiem, kādu ir redzējusi. Viņa aicināja arī skolēnus sveikt D. Čoderu, ko nosauca par vienu no «zelta zīlēm», ar lieliskajiem audzēkņu panākumiem pasaulē.

Noslēgumā pie karoga ar tās meta autori fotografējās viktorīnas uzvarētāji Kristiāns Ozols un Andris Avotiņš (sk. foto) un tie, kas vēlējās.

Diāna Siliņa

Kas jauns vidusskolā?

Stāsta direktores vietniece audzināšanas darbā Inese Freimute.

— **Kā radās doma par Karoga svētkiem?**

— Mācību gada beigās skolēni, kam panākumi mācībās, olimpiādēs, sporta sacensībās, konkursos un skatēs, fotografējas pie skolas karoga. Fotografijas viņiem par piemiņu dāvinām 18. XI. Tas ir labi, taču gribējās vēl ko. Esam skolas patrioti, vēlamies skolēnos ieaudzināt piederības izjūtu skolai un novadam, tāpēc arī aizsākām Karoga svētkus. *Mazajā skolā* otro gadu pēc kārtas pirmklasniekiem dāvinām skolas emblēmu un skolas himnas vārdus, ko ielīmēt dienasgrāmatā.

— **Kā šogad darbojas pašpārvalde?**

— Katru gadu dalībnieki mainās. Desmit skolēnu no iepriekšējās pašpārvaldes tagad mācās citur. Klāt gan nākuši citi, un šogad esam 22. Pērn centāmies iesaistīt visus skolēnus pašpārvaldes prezidenta vēlēšanās, tās izsludinājām 3 nedēļas iepriekš, aicinājām pieteikties prezidenta kandidātus. Diemžēl neviens neatsaucās. Šogad neatkārtojām.

Pašpārvalde par prezidenti ievēlēja An-

dželu Leperi no 11. klases, un viņa arī piekrita. Man patīk drosmīgi skolēni, kas uzņemas atbildību. Andžela pašpārvaldē darbojas vairākus gadus un ir uzkrājusi pieredzi. Ja Andžela pati apsolījusi darbu vadīt un ir saņēmusi pārējo atbalstu, iecerētais raiti ies uz priekšu. Tas, cik skolas dzīve būs interesanta un notikumiem bagāta, atkarīgs no pašpārvaldes. Tā nerīko tikai izklaides pasākumus, ir bijuši arī konkursi un prāta spēles.

— **Vai skolēni no pašpārvaldes aprunājas arī ar tiem, kas nemācās un kuriem ir uzvedības problēmas?**

— Pašpārvalde darbojas vairākās komitejās. Par skolēnu mācību un uzvedību uzņemas gādāt Izglītības komiteja — 5 skolēni, kas paši labi mācās. Spriedām, ka tikai tādi ir tiesīgi ar citiem runāt par šiem jautājumiem. Iepriekšējā mācību gadā viņi draudzīgi aprunājās ar neklausīgajiem un tiem, kas nemācās. Arī piedāvāja palīdzību. Vienam otram tas nāca par labu. Izglītības komitejas locekļi

apsolīja šo darbu turpināt.

— **Kas noticis ar ierosmi veidot skolas avīzi, kas pirms pāris gadiem izskanēja no pašiem skolēniem?**

— Šie jaunieši mūsu skolā vairs nemācās. Mēs rīkosimies, bet citādi. Skolas jaunajā interneta lapā ir sadaļa pašpārvaldei, kur atspoguļosim jauniešu viedokli, ievietosim pasākumu fotogrāfijas un veidosim video. Tāpat arī portālā *draugiem.lv* mums ir izveidota domubiedru grupa, kas ziņo par skolas pasākumiem.

— **Ko pašpārvalde plāno šogad?**

— Septembrī un oktobrī skolēniem ir jāsarod un jāsadraudzējas. Tad arī redzēsim, kurš būs līderis, kurš — palīgs. Pirmais pasākums ārpus skolas gan ir noticis. Kopā ar pašpārvaldes prezidenti un Evelīnu Treizi bijām aizbraukušas uz Talsu Bērnu un jauniešu centru, kas atrodas bijušā universālveikala telpās. Otrajā stāvā ir divas jaunas, skaistas zāles, bet trešais stāvs, kur darbojas pulciņi, ir izremontēts un atbilst mūsdienu jauniešu vajadzībām. Ēkā ierīkots pat lifts. Tas viss noticis sadarbības projektā ar Šveici. Ieradāmies, lai sveiktu *TAS.ES* jauniešus. Uz dāvinājām Arnolda Auziņa dzejoļus duņdži-

ņu mēlē un aicinājām visus mācīties šo izlok-sni. Tā pasākumā bija lieliska rozīnīte!

12. X, sestdien, notiks vecāku, skolēnu un skolotāju Sporta diena. To ierosināja skolotāji. Aptaujājot vecākus, noskaidrojām, ka piedalīties gatavi daudzi. Aizņemti esam visi, bet ziedosim pusi dienas, lai būtu kopā sportojot! Katrs bērns un vecāks pārstāvēs savu klasi. Vecākus uzaicinās paši bērni. Lai ierodas tie, kas var! Sākums pie *Lielās skolas*, taču būs jāpārvietojas arī pa Dundagu. Noslēgumā pulcēsimies starta vietā, kur būs katlā izvārīta garda zupa. Pasākums paies neformālā gaisotnē. Pamēģināsim! Varbūt derēs šāds skolas un vecāku sadarbības veids.

— **Kas veido skolas padomi?**

— Šogad to veidos kuplāks pulks, 27 cilvēki: direktore, 4 skolotāji, 2 skolēni no pašpārvaldes, 20 vecāki — katrs kā pārstāvis no klases. Iepriekš nebija pārstāvēti vecāki no katras klases, bet tikai aktīvākie, un viņu bija maz. Turklāt katrreiz jau visi netiek. Ceram, ka šogad veiksies labāk. Tad arī redzēsim, kas kurā klasē ir sāpīgs jautājums, un domāsim, ko darīt, lai to atrisinātu.

Diāna Siliņa

Līvõ āiga • Līvu laiks

Lībiešu kultūras dienās

Līvõ kultūr pāviņ

13. un 14. IX Ventspilī trešajās Lībiešu kultūras dienās piedalījās arī Kolkas lībiešu dziesmu ansamblis *Laula*. Stāsta tā vadītāja Dzintra Tauniņa un lībiešu grupas vadītāja Maija Rēriha.

Dz. Tauniņa: — 14. IX kultūras centrā notika lībiešu kolektīvu sadziedāšanās *Līvõd vešprāiga* — *Lībiešu vakarēšana*, uz ko uzaicināja arī *Laulu*. Pirmoreiz Lībiešu kultūras dienās piedalījāmies pirms diviem gadiem.

Šogad vakarēja Ventspils novada līvu kopas *Kāndla* un *Piški kāndla*, Rīgas lībiešu ansamblis *Līvlist*, Sangastes sievu ansamblis *Koidu Tāhed*, Latviešu Nacionālās kultūras biedrības Igaunijā folkloras kopa *Rēvele*, Salaspils lībiešu koris *Lōja*, Ventspils lībiešu ansamblis *Rāndalist* un mēs. Visi kolektīvi bija zālē, cits citu noklausījās, pavērtēja skanējumu. Tā patiešām bija vakarēšana. Interesanti, ka dziesmas tomēr var nodziedāt tik atšķirīgi! *Lōja* izpildīja aranžētas dziesmas. Skanēja arī jaundarbi.

M. Rēriha: — Aina Bolšinga, Baiba Šuvcāne, Mārīte Zandberga un es, mēs četri no Kolkas lībiešu grupas, piedalījāmies trešajā starptautiskajā zinātniskajā konferencē *Lībieši: valoda, vēsture un kultūra* Livonijas ordeņa pils zālē. Pasākumu finansiāli atbalstīja Ventspils dome. Šī konference nebija ļoti akadēmiska, bet vienkāršāka, vairāk veltīta lībiešu cilvēkiem, dzīvei un sadzīvei.

Pēc Lībiešu kultūras centra vadītājas Gundegas Blumbergas ievadvārdiem referēja Latvijas mutvārdu vēstures pētnieku asociācijas *Dzīvesstāsts* vadītāja Māra Zirnite, vēstures doktore Renāte Blumberga no Helsinku Universitātes, filoloģijas doktors Valts Ernštreits un vēstures doktore Irisa Priedīte no Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja.

Bija saistoši uzzināt, ka dažādi materiāli par lībiešiem atrodas gan Somijas muzejos, gan mūsu Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā. Uz ekrāna fotogrāfijās redzējām lībiešus un viņu apdzīvotās vietas no Kolkas līdz Lūžņām.

Ar interesi noklausījās V. Ernštreita stāstījumu par lībieti Emmu Ernštreiti (1912–1987) — Rīgas lībiešu ansambļa *Līvlist* dibinātāju un lībiešu pašapziņas modinātāju. (Vairāk par viņu — www.livones.net/intro/?raksts=880 Red.) Ievadā V. Ernštreits norādīja, ka atšķiras rietumu lībieši, kas dzīvo no mums uz Ventspils pusi, no tiem, kas ir Mazīrbē, Kolkā un no mums uz austrumiem. Rietumu lībieši ir darbīgāki, ar savu redzējumu un skatu uz nākotni. Austrumu lībieši ir konservatīvāki, vairāk vērsti uz tradīcijām, vēsturi. Nevarēju nepieņemt. Izejot no šī uzstādījuma, viņš pievērsās konkrētajai personībai. Klausoties par šo sievieti, apbrīnojami šķita, ka viņas skatījums bijis daudz tālāks par toreizējiem apstākļiem un ka idejas piepildījās.

No I. Priedītes referāta uzzināju, ka lībiešiem bijušas arī rijas! Lībieši nabadzīgajā zemē tomēr audzējuši labību un linus. Brīvdabas muzejā ir lībiešu sēta, kurā pietrūkst vien rijas. Tā atrodas kādā no ciemiem, vēl jāatjauno un jānogādā uz muzeju. Man par pārsteigumu, tā ir maza ēka.

Savulaik somu, igauņu un latviešu zinātnieki un muzejnieki ļoti interesējušies par lībiešu teicējiem, par lībiešu folkloru un sadzīves priekšmetiem. Kad nu vecie lībieši sapratuši, ka viņiem pieder kaut kas tik vērtīgs, ja jau reiz tik daudzi to iekāro, viņi nemaz uzreiz savus sadzīves priekšmetus nav atdevuši. Slavena lībiešu teicēja Krasonu Kača no Košraga labprāt stāstīja, ko zināja, arī filmēšana viņai iepatikās, taču par mantām teikusi, ka tās nedos vis. Pēc viņas nāves izrādījies, ka tās tomēr bijušas kādam atdotas, visticamāk, par naudu. Kāds lībiešu onkulītis savukārt muzejniekiem sacījis, ka redzējis sapni, kurā viņam teikts, ka pirtiņu varot atdot tad, ja zem katra pirtiņas pakša un zem sliekšņa noliekot pa 10 latiem. Tad nu nekas cits muzejniekiem nav atlicis, kā šo summu samaksāt. Ļoti žēl, ka izvazātas tās mantas, kas atradās Mazirbes skolas muzejā...

Konference bija vērtīga, nav par sliktu vēlreiz dzirdēt un salikt kopā arī jau zināmo, jo veidojas skatījums un rodas ierosme, kā turpmāk dzīvot un darboties.

Uzklausīja Diāna Siliņa

Par virsrakstu lībiešu valodā paldies Zojai Silei! Tienū!

Aizskrēja dundadznieks pasaulē tālu

Skriešana sniedz laimi

Nobeigums no 1. lappuses.

Šajā nozarē neiegūst tik konkrētu profesiju kā, teiksim, siltumtehniķis. Darīt var daudz ko.

— **Bet sports nekur nepazuda?**

— Nepazuda. Uzradās skriešana. To var viegli iekļaut ikdienā, tā neprasa lielu nauda, vajag tikai piemērotus apavus.

— **Bet kā tas ir lielpilsētā? Cilvēki skrien pa ietvēm, pāri tiltiem, turpat līdzās brauc automašīnas...**

— Tomēr domāju, ka labāk ir skriet nekā neskriet, un Rīga jau ir liela un dažāda. Studiju laikā dzīvoju pie Biķernieku meža, tagad — Mežciemā, kilometrus 10 no centra, blakus arī Šmerļa mežs!

2011. gadā pieteicos pusmaratonam Nordea Rīgas maratonā. Īpaši cītīgi netrenējos, bet noskrēju, un tas jau likās liels sasniegums. Tagad 21 kilometru varu noskriet jebkurā brīdī.

— **Tagad tu skrien regulāri.**

— Jā. Vienreiz esmu noskrējusi klasisko maratonu — Valmierā. 2011. gadā uzgāju interneta vietni *noskrien.lv*, kur tās dalībnieki dalās visdažādākajās ziņās par skriešanu. Izlasīju rakstu par latviešiem, kas skrien 100 kilometrus. Tas ļoti aizrāva. Saprātu, ka man tas būtu pa spēkam. Nekādu šaubu! Pērn piedalījos šādās sacensības pirmoreiz — Lietuvā notika Baltijas kauss un reizē Latvijas čempionāts. Ieguva otro vietu sieviešu ieskaitē, laiks bija 11 stundas, 51 minūte. Aplis — 2 kilometri, bija jāriņķo 50 apli. Šogad šajās sacīkstēs uzvarēju, noskrienot 100 km 9 stundās un 49 minūtēs.

— **Teicams sasniegums! Bet vai visu laiku apļot nav garlaicīgi?**

— Pēc katra apla var piestāt pie galdiem — padzerties, iekost. Tā ir izvēle, kā nu kurš to izmanto. Es ēdu šokolādi, augļus.

— **Bet citi tikmēr skrien tālāk?**

— Jā. Es sapratu, ka man vajag nedaudz atvilkst elpu.

— **Ir dzirdēts gan par otro elpu, gan par to, ka tad, kad izdodas pārvarēt grūtības, beigās piedzīvo milzīgu laimes izjūtu.**

— Jā, runā par endorfiniem, laimes hormoniem. Man diezgan daudzi ir stāstījuši, ka treniņā skrienot no patiesas laimes izjūtas sāk dziedāt. Tu saproti, cik tas ir nopeni, vai padzerties tagad vai vēlāk. Savā ziņā treniņā ir vieglāk.

— **Bet laimes izjūta? Vai šajā ziņā treniņi no sacensībām atšķiras?**

— Atšķiras. Sacensībās tomēr domā par rezultātu, smadzenes visu laiku ir nodarbinātas — kā skrien pārējie, par ko liecina tas, ka tev kaut kur iesāpas, cik tas ir nopietni, vai padzerties tagad vai vēlāk. Savā ziņā treniņā ir vieglāk.

— **Bet laimes izjūta taču rodas pēc slozdes vai pārslozdes, nevis pirmajā kilometrā?**

— Ir bijis arī tā! Šogad Baltijas kausam organizēju 40 cilvēku autobusu uz Viļņu, pēdējās nedēļas pirms sacensībām ar to vien biju aizņemta, kārtoju dalībmaksas un pašai ne-

atlika laika īsti sagatavoties. Tad, kad beidzot pienāca sacensības, jau pirmajā kilometrā tās izbaudīju — beidzot varu visu pārējo aizmirst, epasti vairs nav jāsūta, varu skriet!

— **Simt kilometru — tas jau liekas daudz.**

Vai ir vēl kas trakāks?

— Ir gan! Pēc pirmā simtnieka mani uzaicināja uz pasaules čempionātu 24 stundu skriešanā Katovicē, Polijā. Tādā skrējienā uzvar tas, kas noskrien visvairāk kilometru. Tur pa vidu, ja grib, var ieiet dušā, var apmeklēt masieri un pat pagulēt. Tie, kas nopietni cīnās par uzvaru, gan vispār neapstājas. Startēju Latvijas izlasē: bijām pieci puīši un divas meitenes. Noskrēju apmēram 140 kilometru. Tas ir lielākais attālums, ko vienā paņēmienā esmu pieveikusi. Pavisam piedalījās vairāk nekā 250 dalībnieku. Ieguva 79. vietu sieviešu konkurencē. Galvenais jau bija noskriet.

• Marta Nordea Rīgas maratonā 2013 — tempa turētāja pusmaratonā.

— **Zināms, kā Rīgas maratonā pirms dažiem gadiem klājās pilsētas galvam...**

— Katovicē divus aizveda ar ātro palīdzību, daži beigās grīļodamies gāja. Tas nebija sevišķi uzmundrinoši. Šie cilvēki bija sevi pārvērtējuši. Daudziem ir grūti sajust sevi, saprast robežu. Es to varu, sajūtu sevi visai labi.

— **Kādas ir tradicionālās garās distances?**

— Maratons, ultramaratons, kas ir distances, sākot vismaz ar 50 kilometriem, ierasti ir 100 km un 100 jūdzes, un ir skrējieni uz laiku: 12, 24 un 48 stundas. Pēdējais jau ir kaut kas traks! Es esmu skrējusi 12 un 24 stundas.

— **Vai, skrienot 24 stundas, laimes izjūtas ir divreiz vairāk, nekā skrienot 12 stundas?**

— Diennakts skrējiena finišs bija diezgan episks! Pēdējās minūtēs lielākā daļa dalībnieku tikai turpina iet uz priekšu, skrien vienīgi galvenie pretendenti uz uzvaru. Es arī gāju. Kad atskanēja svilpe, tad sapratu, ka aiz mu-

guras ir 24 stundas, cīņa ar sevi, ir pārvarēti jautājumi «kāpēc tu to dari?», jo ķermenis ir gribējis padoties, tomēr esmu piespiedusies, kājas sāp no lielas pārpūles... Tad paveras it kā neredzamas slūžas, pazūd spriedze, pieņēmuma izjūta, iestājas milzu atvieglojums, plūst asaras, visi apkampjas, dažādu valstu sportisti ir viens veselums, liela ģimene, jo vienam un tam pašam gājuši cauri. Tas ir baigi emocionāls mirklis.

— **Bet tu sajūti tikai dabisku nogurumu, nav tā, ka sirds lec pa muti ārā un kājas streipuļo?**

— Nē, nē.

— **Bet kā to uztvēra vecāki?**

— Kad pirmo reizi skrēju 100 kilometrus, vecākiem pirms tam neko neteicu. Negribēju, lai mani atrunā vai lai rada manī šaubas. Nolēmu izdarīt un tad pateikt. Pašai bija skaidrs: es to varu. Apzinājos, ka no malas tas liekas citādi.

— **Vai Latvijā daudzi skrien 100 km?**

— **Bet tu nenožēlo, ka neizvēlēties profesionālo ceļu?**

— Tas ir otršķirīgi. Dzīvē notiek tā, kā jānotiek.

— **Ja vien vari, tu piedalies skrējienos mūsu novadā. Tā bija Senās uguns naktī un nupat baso pēdu skrējienā.**

— Ir arī tādas skriešanas piekritēji. Kā varu nepiedalīties, ja tas notiek mūsu novadā! Trenējoties noskrēju basām kājām no Ģipkas līdz Rojai — īsāko distanci, 11 kilometrus. Sacensībās arī skrēju ar basām kājām no Kolkas līdz Rojai, 32 km. Finišēju pirmā no sievietēm un biju otrā kopvērtējumā. Garā distancē bija 53 kilometri — no Mazirbes līdz Rojai, bet šoreiz pataupījos, jo pēc nedēļas Somijā mani gaidīja 86 km kalnu maratons.

— **Ja raugās pēc publikācijām parastos sporta portālos un arī presē, tad skriešana nešķiet ļoti izplatīta. Lai gan tu pareizi saki — lai skrietu savam priekam, nevajag gandrīz nekādu izdevumu.**

— Domāju, ka skriešana ir tautas sports. Lielākais skriešanas pasākums Latvijā ir Nordea Rīgas maratons, kas šogad pulcēja jau 22 000 dalībnieku. Es skrēju pusmaratonu un biju oficiālā tempa turētāja. Tie ir rīkotāju izraudzīti cilvēki, kam piešķir laiku, kādā distance ir jānoskrien, viņi visu laiku skrien vienmērīgi un palīdz pārējiem nepārkert ātrumu, arī uzmundrina citus. Oficiālos tempa turētājus pazīst pēc baloniem, kas viņiem piesieti, lai jau pa gabalu redzams, un uz muguras rakstītā laika, kad šis tempa turētājs finišēs. Man uz muguras bija rakstīts 1 h 45 minūtes, un tiem, kas to grib sasniegt, ir viegli skriet ar mani.

— **Kā tavs vaļasprieks sader ar darbu?**

— Strādāju savā profesijā — biroja darbu pie datora, un tas labi sader! Nedēļas beigās mēdz būt sacensības, esmu tā noskrējusies, ka pirmdien rāmi sēdēt pie datora arī ir tīrā laime.

— **Vai bērnības draugus arī satiec? Varbūt jārīko novadnieku dienas?**

— Pārsvārā virtuālā vidē. Es atbalstītu tikšanās pasākumus. Noteikti brauktu uz vidusskolas salidojumu.

— **Vai tev vēl atliek laiks citām interesēm?**

— Tagad ne. Dundagā divus gadus mācījos klavierspēli, vēlāk Rīgā apmeklēju muzikālo vadītāju skolu, biju viena no divām diriģentēm jauniešu roka korim. Pašlaik tas man nav svarīgi.

— **Vai ir kas mainījies attiecībās ar trim vecākajiem brāļiem?**

— Mūsu attiecības ir līdzvērtīgas. Katrs ir stiprs kādā savā jomā. Un ir lietas, kas vieno. Nesen sapulcējāmies pie Reiņa dzimšanas dienā. Dziedājām dziesmas no Raimonda Paula dziesmu grāmatām. Vislabāk jau satikties *Alksbirzēs*. Dundagu sauca par savām mājām, tās mani pievelk. Ja ir kāds zīmīgs notikums, tad jābrauc.

— **Bet līdz Dundagai taču varētu atskriet!**

— Jā, un tā ir viena no nākamā gada iecerēm! Ar brāli Miķeli esam skrējuši no Talsiem uz Dundagu vienreiz no Dundagas uz Talsiem, lai paspētu uz pēdējo autobusu. No Rīgas līdz Dundagai — vienā diennaktī to vajadzētu paveikt. Nākamgad Lieldienās.

Alnis Auziņš

Foto no M. Zumbergas albuma

Dzejas laiks

Septembrī, dzejas mēnesī, novada iedzīvotāji varēja vērtēt dažādu literatūru dažādās novada vietās.

17. IX Dundagā un Kolkā ciemojās rakstniece **Andra Manfelde**. Par to plašāk pastāstīsim nākamreiz.

20. IX pilī uzstājās saldenieki — dzejnieks un dziesminieks **Ojārs Ulmanis** kopā ar **Zigurdu Tursu** un **Uldi Kuģi**.

O. Ulmanim dzejoļi *atnākuši* jau krietnos brieduma gados, dzīves lūzuma punktā, kad nācies teikt ardievas iecienītajām orientēša-

nās sacensībām. O. Ulmaņa vārsmas ir apcerīgas, liriskas, sakņojas tautas garamantu apcirķos, ietverot tēmas no dzimtenes mīlestības un dabas apraksta līdz vieglai erotikai. Galveno vērtību saklausīju Z. Tursa muzikālajā pavadījumā. Trāpīgas improvizācijas izcēla katra dzejoļa raksturu un reizē izskanēja kā vērtība par sevi. Aizdomājos, kā iegūtu lielu meistarību dzeja, ja to tik izjusti un talantīgi ietērptu mūzikā! Savukārt U. Kuģis gitā-

ras pavadībā dziedāja dziesmas ar O. Ulmaņa tekstu, un arī pats O. Ulmanis nodziedāja vairākas savas dziesmas. Klausītāju pulciņš noteikti palika apmierināts ar saldenieku sniegumu. Paldies Rutai Emerbergai par aicināšanu!

25. IX Lībiešu tautas namā vietējās skolas audzēkņi skandēja **Ojāra Vācieša dzejoļu programmu**, ciemos bija ieradusies **pitradznieks Gunārs Anševics** un **talsenieks Andris Kalniņš**.

Salīdzinājumā ar O. Ulmani Talsu dziesminieka priekšnesums bija atturīgāks, melodijas — mazāk lipīgas. A. Kalniņš piesaistīja ar vīrišķīgu tembru, arī dzejas *balss* nozīmē.

Publikas aplausi bija pelnīti.

Mazirbes skolēni un skolotāji slavējami par pievēršanos šā gada jubilāram. Katrs audzēknis noskaitīja pa dzejolim, radot O. Vācieša bērnu un jauniešu dzejas kopainu. Paldies par ideju un sparul!

G. Anševica atmiņu tēlojumi apliecināja, ka tālā jaunībā izjusti spēcīgi pārdzīvojumi var barot domas un jūtas visu mūžu. Bija interesanti uzzināt, ka dažus gadus bērnībā Gunārs mācījies tieši Mazirbes skolā.

Paldies Veronikai un Edgaram Milleriem par pulcināšanu, arī par sasildošu piparmētru tēju un raušiem noslēgumā!

Alnis Auziņš

Daba mums un nākotnei

Nacionālā parka pirmsākumam — 90!

Nobeīgums no 1. lappuses.

tehniskajai nevarībai! Pretējā gadījumā mēs dzīvotu pavisam citādā Šlīterē. Un Latvijā.

Ģimeniskās īves

Jā, lakšu dvesmu rudenī neizbaudīt. Bet īves — tās jau zaļo augu gadu un kuplā pulkā, trīs ceturtdaļas Latvijā sastopamo īvju aug SNP! Putni jau gandrīz apēduši visas sarkanās ogas. Tas *ķīselītis*, kas aptver sēkliņas, ir ēdams, Vilnis skaidro. Atrodoties uz areāla robežas, īve te cīnās, lai izdzīvotu. Un izdzīvo! Vispirms paldies sakāms jūrai, un arī pati krauja rada savu mikroklimatu, ziemas te ir mazāk aukstas, un īves neizsalst.

Īves dzīvo ģimenēs. Ir vīrišķais jeb tēva augš un sievišķais jeb mātes augš. Apputekšņojoties rodas sēklas, ko izplata putni, bet parasti ne visai attālu, tāpēc bieži vērojama aina ir: *vecāki* un tiem apkārt dažāda vecuma *bērni* — jaunāki koki.

Ne cara laikos, ne pirmās Latvijas laikā īvi neaizsargāja. Par postīšanu gan bija paredzēts sods, tomēr lielākos saviesīgos pasākumos jūrmalciemū iedzīvotāji sūtīja bērnus uz kalnapakšu, lai salauztu īvju zarus goda vārtu pušķošanai. Lībieši tik ļoti mīlēja šo koku, ka noplēsuši to galīgi pliku.

Bet kā ar indīgumu? Un apreibināšanos?

Iespējams, ka īvju indīgums ir pārspīlēts. Ogas nekaitē arī cilvēkam, ja ēdot splauj ārā sēkliņas. Peles sēkliņas vāc ziemai, ēd un nemirst. Tāpat brieži grauž īves.

Un mājdzīvniekiem? It kā esot indīgas. Vilnis stāsta, ka Lielbritānijā kādreiz īves stādītas pie kapsētām un baznīcām tā iemesla dēļ, lai tur neganītos lopi. Jo — viena lieta ir pateikt, ka lopus nedrīkst laist, cita, ja iestāda koku, kuru ēdot, lopi var nobeigties.

«Bet kā ar mušmirēm?» ziņkaro kāds gudrinieks no interesentu bara un pats piebilst: «Meža dzīvnieki ēd sarkanās mušmires!»

Vilnis piekrīt un pavēsta, ka šur tur to darot arī cilvēki. Krievijā bada laikā, un krievi no inuītiem aizguvuši mušmiru lietošanu. Inuītu šamaņiem kaltētas sarkanās mušmires palīdzējušas nonākt transa stāvoklī, un tad, kad šamanis transā iet pačurāt, tad izredzēti cilts locekļi var pašaut krūzīti apakšā un pēc tam šķidrumu iedzert, lai arī nonāktu kaifā. «Neesmu lietpratējs», Vilnis piebilst, «bet acīmredzot šī inde iziet organismam cauri». Bada laikos Krievijā mušmiru novārtjums dots bērniem, lai mierīgāk gulētu, bet vīri lietojuši, kad izbeigusies kandža.

«Acīmredzot ir daudzas aizmirstas lietas, un es te nedomāju mušmires!» Vilnis uzsver. «Senāk cilvēki dabai ir bijuši tuvāk un mācējuši to izmantot. Starp citu, tad nebija sintētisko apreibinošo vielu kā tagad».

Bet vai cilvēks vienmēr ir apreibinājies?

«Jā, un tāpat arī dzīvnieki. Aļņi pirms riesta saēdas trejlapu puplakšus, kas ļauj bullim kļūt par baigo mačo. Arī mūsu senči pirms kaujas vai laupīšanas saēdās to, ko vajag, lai kļūtu par kārtīgiem veciem!»

Ziemeļu lietus meži

«Tas, ko nupat dzirdējām, ir melnās dzilnas dziesma», Vilnis pievērš uzmanību *dzirdamajai zīmei*, un tūlīt norāda uz redzamo — mazu kakiņu, ko atstājusi, visticamāk, cauna, jo skaidri saskatāmas odziņas, un caunām garšo visādas ogas! Bet pirms mūsu apmeklējuma jauno taku bija atklājis kāds lūsis, kura dubļaino ķepu nospiedumus uz jaunās laipas neēvēlētājiem dēļiem ilgi laiku lietus nespēja noskalot.

Attālināties no kraujas, un kļūst aizvien mitrāks. Pie kraujas jeb senkrasta visā garumā pazemes ūdeņi tiek virspusē, tāpēc meži ir pārmitri, un tas ir viens no iemesliem, kāpēc te neredz milzīgus kokus. Tie ne tikai nejaudā izaugt lieli, tos izgāž arī vējgāzēs. Pēc 1969. gada milzu vētras Šlīteres meži palika neizstrādāti. «Sākuma gados velns varēja kāju nolauzt, egles krustām šķērsām, pa vējgāzi stundā varēja noiet tikai kilometru!»

Vilnis atceras. Tagad pēc vairāk nekā 40 gadiem sagāztie koki ir pazuduši, sapuvuši, vietām par kādreizējo postu liecina ar sūnām apauguši uzkalniņi.

Mūsu gids pievērš uzmanību grāvim, kas raksts barona laikos, apmēram 19. gs. vidū. Jau tad bijusi mode cīnīties ar dabu un tai atņemt pēc iespējas vairāk.

Šo vietu, Šlīteres Zilos kalnus, mēdz dēvēt par ziemeļu lietus mežiem. «To var uzlūkot par lielu poētismu un pārspīlējumu. Bet zināma taisnība ir. Reiz te atbrauca filmētāji — pa tiešo no Dienvidamerikas, Peru. Lija lietus, tvaiks cēlās debesīs, un viņi teica: jums jau te ir kā džungļos!» tā mūsu zināšanas atkal bagātina nacionālā parka zoologs.

Augs kukaiņēdājs

un pundurpriedītes vecvecmāmiņas

Esam nonākuši kalķainā zaļu purvā. Pat tie, kas nav biologi, uzreiz mana krasi atšķirīgo ainavu: vairs ne džungļi, bet sīkas, krpas priedītes. Tā nav īpaša suga, bet fenotips, Vilnis skaidro, jo viena un tā pati suga dažādos apstākļos aug atšķirīgi. Šīs priedītes noiekti ir ļoti vecas, pirms gadiem 30 tās izskatījās tādas pašas.

Parasti purvos augšnes reakcija ir skāba, bet šajā vietā pazemes ūdeņi ir kalķaini, un tādēļ te aug tādi augi, kas neaug parastā purvā. Arī SNP tik izteikta vieta ir viena vienīga. Vilnis vērs uzmanību uz parasto kreimuli — gan ne dabā, bet informācijas stendā, kādu tagad pēc projekta visā nacionālajā parkā ir visai daudz. Parastā kreimule savā ziņā nemaz tik parasta nav — tā līdztekus rasenei un ūdens pūslenei ir viens no Latvijas kukaiņēdājiem augiem. Purvā ar barības vielām ir trūcīgi, tad nu parastā kreimule ik pa laikam apēd pa kukaiņiem.

• Iemēģinot atjaunoto dabu taku kalnapakšā pie Šlīteres bākas.

Vīžkangars, Bažkangars, Āžurga

Tālāk cits stends vēsta par Undžavu jeb slapjajiem mežiem Zilo kalnu kraujas pakājē. Tieši slapjās vietās bieži vien mīt tādu sugu dzīvnieki, kas citur nav sastopami, tāpēc šīs vietas ir aizsargājamas. Taču aizsargājami ir arī senie, kādreiz apritē bijušie nosaukumi. Apvidvārdi, kā «undžava», kas nozīmē slapju, dumbraīnu, grūti izbrienamu vietu. Vilnis stāsta: «Senāk, kad šī teritorija bija apdzīvota, vietējie ļaudis te nāca pēc darbarīku kātiem, gāja sēnēs, ogās, brauca uz plāvām sienu plaut, un katrai vietai bija savs nosaukums, kā pilsētā ielām un laukumiem. Šeit divi cilvēki sarunā nosaucot, piemēram, Vīžkangaru, Bažkangaru vai Āžurgu, saprata viens otru, kā divi rīdzinieki minot Miera un Brīvības ielu krustojumu. Bet vietējo iedzīvotāju kļūva aizvien mazāk. Mēs, kas te strādājam, no mežsargiem un citiem vecajiem cilvēkiem senos vārdus vēl dzirdējam un centāmies saglabāt kā lielu vērtību. 1983. gadā šos nosaukumus iekļāvām plānā, lai tie

• Eruditā dabas pētnieka Viļņa Skujas (centrā) asprātīgais stāstījums arī šoreiz pulcina daudz interesentu.

neietu zudībā. Tolaik jau atskanēja ieteikumi pārdēvēt, piemēram, nosaukt «ceļš numur viens, ceļš numur divi», kas nozīmētu pilnīgu atsvešinātību. Vecie vietu vārdi skan cilvēciski un ir arī precīzāki».

Mācību minūtes Mazirbē

Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas vadītāja Dace Sāmite liedagā uzskatāmi stāsta par dabas daudzveidību un dabas aizsardzību. Te labi redzami kāpu aizmetņi, kas kā zaļi, graudzālēm apauguši pauguriņi aizstiepjas uz Ventspils pusi, kamēr vien acs spēj saskatīt, un šis nepārtrauktais priekškāpu valnis ir viens no

ātri, un tas, ko tagad redzam, ir izveidojies pēdējos astoņos gados.

Putni pudeles kaklā. Un līst tikai pa retam

Kopš vasaras sākuma Kolkas ragā slejas jauns, 20 m augsts putnu novērošanas tornis. Šaurajā zemes strēlē aprīli koncentrējas milzums daudz putnu, veidojoties tā saucamajam pudeles kakla efektam. Atkal skaidro Vilnis: «Pirms lidošanas pāri jūrai Pērnavas virzienā putni te apstājas. Daļa *pārdomā*, jo ir jau vēl iespēja lidot gar Rīgas jūras līci pa krastu, un liela daļa siko putnu tā dara. Putni saprot, ka, izraugoties ceļu pāri jūrai, lidot būs grūtāk. Kamēr apakšā ir zeme, tikmēr no tās ceļas augšā siltais gaiss un palīdz lidot. Virs jūras, sevišķi pavasarī, gaisa masas uz augšu neceļas, tāpēc lidot ir smagi. Tomēr jūrā ir arī neizkusuši ledusgabali, uz kuriem var nolaisties. Attālums te nav tik liels, lai putniem sagādātu lielu krenķi. Ja putni spēj pārlidot Sahāras tuksnesi — 3000 km, tad drusku vairāk par 100 km ir tāds nieks, līdz Sāremā pat ne vairāk par 50 km.

Lielie putni, klinšu un jūras ērgļi, lido augstāk, toties sīkākie — skatu torņa augstumā. Turklāt te ir vismazāk nokrišņu, jo Kolkasraga zemes strēle ir kā sala: apkārt auksta jūra, bet no zemes augšup ceļas siltas gaisa masas un nobīda lietus mākoņus nost. Tas ir tāpat, kā palaižot putna spalviņu virs karstas plīts, — tā karstā gaisa ietekmē novirzīsies».

Dabas aizsardzība ar ierautu vēderu

«PSRS kādreiz varēja atļauties finansēt visādus pētījumus», saka Vilnis. «Latvija ir par nabagu. Tagad visa mūsu dabas aizsardzības sistēma ir ievilkusi vēderu uz iekšu. Kādreiz Šlīterē strādāja seši mežsargi, trīs vides inspektori un vēl septiņu cilvēku zinātniskais štats. Tagad uz šo teritoriju ir divi cilvēki. Ir mežsargs, bet atsevišķā sistēmā. Eiropas Savienība jau daudz ko palīdz, arī Kohēzijas fonda projekta *Antropogēno slodžu samazināšana un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās* 1. kārtā ir ļoti nozīmīgs atbalsts».

Tad nu priecāsimies par šo atbalstu, kas līdztekus minētajiem objektiem nozīmē atjaunotu Pēterezera taku, Kolkas Priežu taku ar grantētu segumu, stāvlaukumus Sīkragā, Mazirbē un pie Šlīteres bākas, informatīvos stendus, norādes, laipas pāri kāpām, atkritumu urnas un tualetes. Taisnība, jaunās tualetes Mazirbē jau nodedzinātas... Te darbs Šerlokam Holmsam, uzdodot mūžīgo jautājumu: kam tas izdevīgi?

Cerēsim, ka jaunā infrastruktūra kalpos dabai un cilvēkiem, tāpat, ka pēc dažiem gadiem īstenošies projekta otrā kārtā, un mēs iegūsim stāvlaukumu pie Vaides dīķa un atjaunotus stāvlaukumus Kolkā un Ēvažos, arī jaunu stāvlaukumu pie Pitraga baznīcas. Bet varbūt nacionālā parka darbinieki var aicināt iedzīvotājus uz talku, lai kopus spēkiem tiktu galā ar tām *astītēm*, kas pēc projekta pirmās kārtas vēl palikušas.

Alnis Auziņš

Alandas Pūliņas foto

Raibs kā dzeņa vēders

Zāgēs lielus kokus

Dundagas centrā, sākot no 7. X, zāgēs vairākus nokaltušus kokus.

Kā pastāstīja Saimnieciskā dienesta vadītājs Andris Kojro, jau pērnvasar novērota koku slimība, īpaši ošiem un arī gobām, kam jau vasaras vidū nobirst lapas. Šādi koki nākamajā gadā neatdzīvojas un ar laiku vējinā laikā kļūst bīstami. Nupat septembrī salīņas tiltiņam virsū uzkrīta liels koks, par laimi, cieta tikai tiltiņa gals.

Rojas dzīvokļu komunālā uzņēmuma strādnieki, izmantojot pacēlāja grozu, nozāgēs pa vienai gobai pie *Likās muižas* un pie-

notavas un divas iepretim pilij, pie viena apzāģējot vēl dažiem kokiem lielus, nokaltušus zarus, arī ozolam pie tilta uz tautas namu. Darbi var turpināties vēl oktobra trešajā nedēļā. Zāģēšanas laikā daži posmi Pils ielā uz laiku būs slēgti.

Nokaltušo koku zāģēšana ar vides uzraugiem nav jāsaskaņo. Iespējams, ka no šiem kokiem ar laiku iegūsim dažus soliņus.

Alnis Auziņš

Mūžs skolā

23. IX 90 gadu jubileju svinēja Ilga Brūvere, kas mūspuses skolās nostrādājusi pusgadsimtu. Mazirbes ciemā cienjamo skolotāju sveica domes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns, bijusī kaimiņiene Dundagā, pensionētā skolotāja Rita Zemtiņa un Mazirbes skolas direktore Ilze Kriķīte. Jubilāre, cienājot viesus, labprāt kavējās atmiņās.

Ilga Alksne, vēlāk precētā uzvārdā Brūvere, nāk no Piltenes ciema. Savulaik esam pieminējuši gan *Dzeģužkalējos* dzimušo Frici Alksni, kas kļuva par silikātu tehnoloģijas speciālistu, gan Gunāru Alksni, militāro lietpratēju, kas joprojām dzīvo Maskavā. Toreiz atmiņās dalījās Ilgas māsa Zenta Alksne-Derkevica (sk. *Dundadznieks*, nr. 3(16), 2003).

Ilgas tēvs, ventspilnieks, mājas nopircis 20. gs. sākumā un vēlāk balstījās bērnu skološanu. Ilga Ventspilī beigusi Komercksskolu, un tas maksājis 1500 latu gadā. Bet par skolotāju Ilga strādājusi jau no 20 gadu vecuma. Visilgāk nostrādāts Mazirbes skolā — 20 gadu, ģibzdē 18 un Dundagā 8 gadi.

Ģibzdē Ilga sākusi strādāt 1945. gada Ziemassvētkos, kad tur bijuši vēl daudzi bēgļu bērni, pavisam — 105 skolēni! Ar lielo pulku jauniņajai Ilgai vienai pašai vajadzējies tikt galā. «Es biju viss — i direktors, i saimnieks!» Pēc dažiem gadiem gan skolēnu skaits sarucis līdz 60. Vienu brīdi Ilga piesaistījusi darbā inženieri no Rīgas, bet rīdzeniece drīz vien atgriezies galvaspilsētā. Pēc tam daudzus gadus strādājusi divatā ar skolotāju Almu Sproģi, vēlāk Sileviču.

No Ilgas Brūveres saņemtu uzdevumu: sirsnīgi pasveicināt gan Almu Sileviču, ar kuru kopā strādāts augām dienām un naktīm, gan bijušo audzēkni Austru Auziņu. To apsolut, jubilārei paskaidroju, ka mana krustmāte Austrā un Alma Sileviča Stiklos ir kaimiņienes.

Ilgai bieži vien darba dēļ nācies kājām mērot 8 kilometrus līdz ciema padomei. Tādās reizēs viņa lūgusi talkā Rērihu bērnus. Ģibzdes skolā mācījušies Viesturs, Ārija un Aīda,

• Ilgu Brūveri sveic Gunārs Laicāns.

Visvalža Biezbarža foto

un parasti Ārijai uzdots pastrādāt par skolotāju. Lūk, tāfele, krits un izdales materiāli! Kad Ilga pēcpusdienā atgriezies, allaž viss bijis kārtībā. Izpildītie darbi savākti un salikti glītā kaudzītē. «Tie bija lauku bērni, viņiem varēja uzticēties!» atceras Ilga Brūvere. «Mums tiešām bija pirmrindas skola, es ieguvu izglītības darba teicamnieka pagodinājumu, kādu izpelnījās tikai trīs cilvēki Dunda-

Īsumā

2. IX novadā krāt zinības bija sākuši: Dundagas vidusskolā 319, bērnodārzā *Kurzemīte* 121, Kolkas pamatskolā 64, Mazirbes pamatskolā 32, bērnodārzā *Rūķītis* 32 audzēkņi.

2. X Rīgas Latviešu biedrības namā Kolkas pamatskola saņēma ekoskolu Zaļo karogu.

14. IX pasākumā *Lauki ienāk Rīgā* profesionālās meistariības konkursā *Lauksaimniecības tehnika* 2. vietu valstī ieguva dundadznieks Kristis Iesalnieks.

18. IX *Līkajā muižā* ar domes priekšsēdētāju un pašvaldības darbiniekiem tikās Ventspils reģionālās vides pārvaldes direktore Ingunā Pļaviņa, iepazīstinot ar pārvaldes darbu un sadarbību ar pašvaldībām.

22. IX Mazirbes baznīcā amata zīmi — krustu — saņēma mācītāji Ilmārs Barons un

gas rajonā, bet tas bija skolas kopējs nopelns — Almiņas un visu skolēnu arī!»

Tad Kārlis Čoders Ilgu pārvilinājis uz Dundagas vidusskolu. 1963. gada jūlijā viņu vienkārši un sirsnīgi sagaidījuši abi fizikultūrieši — Ernests Kajaks un Edvīns Klēvers, uzreiz

Kārlis Irbe. Kopš 1. IX abi kalpo Mazirbē un Kolkā, K. Irbe — arī kā kapelāns Mazirbē.

27. IX otro gadu pēc kārtas Olimpiskajā dienā iesaistījās Kolkas pamatskola un Dundagas vidusskola.

4. X visus novada skolotājus aicināja uz pili. Novada vadība sveica apaļā darba jubilejā: Sintiju Kronbergu un Tabitu Runci (15 darba gadi), Ritu Vansoviču un Modri Šilbergu (20), Rudīti Balķīti, Dzintru Rozenāli, Daci Tindenovski, Lindu Pavlovsku, Daci Šmiti, Jāni Cirveli, Ingu Šmēdiņu un Ievu Hermani (25), Zintu Vidiņu, Guntu Tunkeli, Veroniku Milleri un Ainu Bernāni (30), Teiksmu Pobusi (35) un Guntu Upneri un Ivetu Kundecku (40). Pēc tam jauku koncertu sniedza Raimonda Vazdika, Ieva Pļavniece, Ilze Grunte un Arnolds Kārklis.

Alnis Auziņš

Ilgas bijusī audzēkne Maija Valce 1971. gadā aicinājusi uz Mazirbi. Ilga aizgājusi, kaut arī Kārlis Čoders teicis, ka šo izvēli «visādi bloķēs». Sākums bijis ļoti grūts. Skolotāja atceras: «Dikti raudāju un nožēloju. Kā bija Dundagā! Uzrakstu uz tāfeles citātu, Valdis Ābols uzreiz sacer vai veselu romānu! Visi raujas darīt, tāfelei pietrūkst vietas! Mazirbē — nevienam nekādas intereses. Kā man ar straujo dabu to pārdzīvot?

Bet — bērni mani pieņēma. Ātri uztvēru, ka vajag pa draugam. Pieēju klāt, noglāstu galviņu. Saku: man ir prieks pie jums nākt un kaut ko iemācīt. Un, ja apnīk sēdēt solā, lai nāk pie skolotāju galda. Varbūt kādam šodien internātā aizmirsies zīmulis? Varbūt kārojas konfekti? Man ir diezgan liela soma, ko jūs laikam saucat par tašu. Apsēdieties blakus, paraudzīsim, kas tur ir, varbūt jums kas der! Un viņi nāca, apsēdās, pat ielīda klēpī un tajā brīdī jutās lepnī, ka līdzinās skolotājai.

Kad ap Jauno gadu Kārlis Čoders ar direktoru Gunti Grūsli mani atkal aicināja atpakaļ uz Dundagu, es Mazirbes bērnus jau biju iepazīsinusi un iemīļējuši».

Tagad Ilga Brūvere teic milzu paldies Mazirbes skolas direktorei I. Kriķītei un viņas saimei, kas pavisam nesen veselu mēnesi rūpējušies, kad viņa gulējusi slimā, apkopjot un pienesot ēdienu un dzērienu.

Jubileju cienījamā skolotāja svin trīs dienas. Lielākā dāvana skolotājam ir viņa bijušo audzēkņu un arī kolēģu uzmanības apliecinājumi. Kārlis Čoders joprojām piezvana, katros svētkos sveic Edvīns Rāfelds, nupat viesojies ventspilnieku grupa, un milzu prieks Ilgai ir par jumarnieci Vilmu Kukli, dz. Lipenbergu, kas Ģibzdes skolā mācījies 1945. gadā. «Jā, visvairāk mani atceras Ģibzdes bērni!»

Lai veselība un dzīvesprieks Ilgai Brūverei arī turpmāk!

Alnis Auziņš

Dundžiņi dejo Taganrogā

Dun–Dang dejotāji no 10. līdz 14. IX piedalījās Starptautiskā tautas mākslas festivālā Krievijā. Stāsta kolektīva vadītāja Dace Treinovska.

Taganrogā sadraudzības festivālā piedalījās NVS no Baltijas valstu dejotāji un dziedātāji no Baltkrievijas, Igaunijas, Ukrainas, Moldāvijas un Adigejas Republikas. Mēs un igauņi bijām vienīgie pašdarbnieki, pārējie — profesionāļi no filharmonijām un baleta skolām.

Pavisam aizbraucām 22 — jaunieši un daži seniori. Liels paldies pašvaldībai par finansālo balstīšanu un Ievai un Gitai par milzīgo darbu, gādājot vīzas! Uz vietas visus izdevumus sedza rīkotāji. Mūs uzņēma ārkārtīgi mīļi, katru vēlēšanos centās nolasīt no lūpām, turklāt neviltotā sirsnība aizsākās jau pirms festivāla sarakstē un telefona sarunās ar brīnišķīgu kultūras dzīves vadītāju Viktoriju. Publika — fantastiska, kad vien pavērās iespēja, nāca aprunāties, pauda sajūsmu! Atklāšanas koncertā katru kolektīvu sveica ar sālismaizi. Maize — drīzāk salds kliņģeris, un tā noteikti jālauz! Piedzīvojām arī divus varenus vakariņu galdus, vienu — kā kāzās.

Milzīgs izvērtās atklāšanas un arī noslēguma koncerts. Uzstājamies arī dažādās apgabalā vietās. Pabradājām pa Azovas jūru. Ūdens silts, bet tik netīrs, ka peldēties nerisķējām.

Dzirdējām latviešu valodu! Mūs uzrunāja vietējā žurnāliste, kas ilgu gadu dzīvo tajā pusē, savukārt svētku gājienā atskanēja mums vēltīts «Lai dzīvo, Latvija!». To skandēja krievi, kas kādreiz dzīvojuši Latvijā... Un vēl — superīgais gids Dmitrijs, kas no mums neatstājās ne soli un bija tik talantīgs skolnieks, ka pēdējās dienās jau runāja latviski!

Krievu skatītājus iepazīstinājām ar dejām no Dziesmu un deju svētku repertuāra un ar festivālam īpaši sagatavoto *Gatves deju*. Kaut vai trejdekšņu dēļ! Paldies Kaivai Jurčai, kas divās dienās uzšūva solistei kleitu! Festivāla gaitā dažādās vietās vēl nodejojām arī citas dejas, kā *Kaneku Jānis*, *Kaimiņ' Grieta*, *Pērtiņš*, *Spieķītis*, *Vecais Taizels*, *Sešdancis*, *Rūnu raksti*. Liela priekšrocība ir zināt vietējo valodu,

piekodinot, ka te neviens *nejūso* — visi ir uz tu. Savukārt Rita Zemtiņa atceras sirsnīgās kaimiņattiecības. Ilgas vīrs Brunis daudz palīdzējis dārza darbos, bet vakaros, kad Ilga bieži vien līdz naktij aizstrādājusies skolā, mēdzis ieiet pie Zemtiņiem un bikli teikt, lai neliekties traucēties, viņš tik ienācis *pačoltes* — aprunāties.

Pēc astoņiem Dundagā aizvadītiem gadiem

šajā gadījumā — krievu. Mēs, daži vidējās un vecākās paaudzes dundadznieki, jutāmies kā zivis ūdenī, bet jauniešiem nācās aizdomāties, ka krievu valoda dzīvē var lieti noderēt. Noslēgumā kaut necik viņi sāka nojaust krieviski teikto. Dabūju tulkot uz abām pusēm, arī krieviem, skaidrojot mūsu deju un dziesmu nosaukumus. Pārtulko nu *Bēdu manu*, *lieļu bēdu*, *Gatves deju* un *Nevienam es Rīgas neatdošu!* Labi, *Gatves deju* var būt *Svaģebnīj taņec*, un otrai dejai izdomāju — *Naša Rīga*.

Gados cienījamākie dundadznieki bija arī sajūsmā par krievu tostiēm. Piemēram, apstiprināt tulkojumā: ja neizdzersi otro glāzi, tad pirmā būs sabojāta. Visā festivāla laikā dažus redzēju mazliet jautrā prātā, bet neviena piedzērušā! Varbūt labi darbojas atskurbtuves? Milicijas klātbūtnei manījām, kā pie mums vecos laikos. Noslēguma koncertā Azovas jūras malā, lielā estrādē miliču ķēdes norobežoja dalībniekus no skatītājiem. Vēl padomju gadus atgādināja slīktās tualetes. Toties braucām pa pārsteidzoši labiem ceļiem.

Gaidām savā pulkā jaunus dejotājus. Varbūt kopīgi varēsim arī paceļot.

Alnis Auziņš

Vairāk www.dundaga.lv

Selekcionārs Guntis Grants vēlas iegādāties smaržīgo baznīcliliju sīpolus.

Aicinām atsaukties cilvēkus, kas tās audzē, un pieteikties pie Elmas Zadiņas, tālrunis: 26111364.

Imants Indriksons (1953)

**«Dundadznieks» Nr. 18 (167)
2013. gada oktobris.**

Dundagas novada pašvaldības izdevums, iznāk divas reizes mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā **3085**.

Adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV-3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Lauris Laicāns, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Inga Ralle, Diāna Siliņa, Smaida Šnikvalde.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervēja-mais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. **Metiens:** 400 eks. **Internetā:** www.dundaga.lv/avize